

Tillsyn RfG

Granskning av nätföretagens anslutningsavtal och publicering av kraven för överensstämmelseprovning

Energimarknadsinspektionen (Ei) är en myndighet med uppdrag att arbeta för väl fungerande energimarknader.

Det övergripande syftet med vårt arbete är att Sverige ska ha väl fungerande distribution och handel av el, naturgas, fjärrvärme och fjärrkyla. Vi ska också ta tillvara kundernas intressen och stärka deras ställning på marknaderna.

Konkret innebär det att vi har tillsyn över att företagen följer regelverken. Vi har också ansvar för att utveckla spelreglerna och informera kunderna om vad som gäller. Vi reglerar villkoren för de monopolföretag som driver elnät och naturgasnät och har tillsyn över företagen på de konkurrensutsatta energimarknaderna.

Energimarknaderna behöver spelregler – vi ser till att de följs

Förord

Energimarknadsinspektionen (Ei) har under 2022 och 2023 granskat hur nätföretagen följer kraven i kommissionens förordning (EU) 2016/631 av den 14 april 2016 om fastställande av nätföreskrifter med krav för nätanslutning av generatorer (RfG). RfG syftar till att öka försörjningstryggheten, bidra till en hållbar energiförsörjning och säkerställa rättvisa konkurrensvillkor på den inre marknaden för el. I tillsynen har nätföretagen besvarat frågor om anslutningsavtal. Ei har även granskat om nätföretagen uppfyller kraven att publicera information och dokument inom ramen för överensstämmelseprovning. Resultatet av tillsynen presenteras i den här promemorian.

Innehåll

1	Bakgrund	5
1.1	Kommissionsförfordningar för el.....	5
1.2	Så här bedriver Ei tillsyn	6
1.3	Pågående tillsynsinsatser inom nätkoder	6
1.4	Tidigare tillsyn inom RfG	7
1.5	Vad vi har granskat i denna tillsyn.....	8
2	Genomförande.....	12
2.1	Så här genomförde Ei tillsynen	12
2.2	Tillsyn om avtal vid anslutning av kraftproduktionsmoduler	13
2.3	Tillsyn om offentliggörandet av kraven för överensstämmelseprovning	13
3	Resultat och slutsatser.....	14
3.1	Resultat.....	14
3.2	Slutsatser	16

1 Bakgrund

I det här kapitlet beskrivs kortfattat hur Ei bedriver tillsyn, varför Ei genomfört tillsyn inom det här området och vad Ei valt att granska i tillsynen.

1.1 Kommissionsförfordningar för el

Europeiska kommissionen har antagit ett antal kommissionsförfordningar med riktlinjer och nätföreskrifter, även kallat nätkoder.¹ Dessa kommissionsförfordningar är bindande för alla medlemsländer och sätter spelreglerna för den gemensamma inre marknaden för el.² På så sätt underlättas överföring och handel av el mellan länder och över gränserna.

Kommissionens förordning (EU) 2016/631 av den 14 april 2016 om fastställande av nätföreskrifter med krav för nätanslutning av generatorer, RfG, tillämpas³ i sin helhet från 27 april 2019.

RfG fastställer harmoniserade regler för nätanslutning av elproduktionsanläggningar, i RfG kallade kraftproduktionsanläggningar, som ska anslutas till elnätet inom EU. Reglerna syftar till att säkerställa rättvisa konkurrensvillkor på den inre marknaden för el, säkerställa systemsäkerheten och integrationen av el från förnybara källor och främja en unionsomfattande elhandel.

Reglerna i RfG syftar också till att säkerställa att förmågan hos kraftproduktionsanläggningar utnyttjas på ett lämpligt, öppet och icke-diskriminerande sätt för att skapa lika villkor i hela unionen. Av RfG framgår att den berörda systemansvarige (nätföretaget) ska följa RfG vid anslutning av kraftproduktionsmoduler. Vilken typ av kraftproduktionsmodul som ska anslutas avgör vilka regler som ska tillämpas. Till exempel är kraven olika för synkrona kraftproduktionsmoduler och kraftparksmoduler. Reglerna är dessutom olika beroende på vid vilken spänning kraftproduktionsmodulen ansluts och hur stor den är. Definitionerna på de olika typer av kraftproduktionsmoduler är beskrivna i kapitel 1.5, under rubriken *Tillämpliga regler*.

De aktörer som påverkas av RfG är bland annat nätföretag, systemansvarig för överföringssystemet, elproducenter och tillverkare av utrustning. Nätföretagen benämns i nätkoderna som systemansvarig för distributionssystem. I Sverige är det

¹ EU-kommissionen får enligt artikel 59.13 i elmarknadsförordningen under vissa förutsättningar anta en eller flera nätföreskrifter. RfG är en förordning som antagits med nätföreskrifter. Kommissionen har också, med stöd av artikel 61 i elmarknadsförordningen, befogenhet att anta förordningar med riktlinjer.

² Läs mer om nätkoderna på Ei:s webbplats, <https://www.ei.se/bransch/eu-direktiv-och-forordningar/kommissionsforordningar-natkoder>

³ Förordningen trädde i kraft den 17 maj 2016.

Affärsverket svenska kraftnät (Svenska kraftnät) som är systemansvarig för överföringssystemet.

Ei har med anledning av RfG meddelat föreskrifter som komplement till RfG, *Energimarknadsinspektionens föreskrifter (EIFS 2018:2): om fastställande av generellt tillämpliga krav för nätanslutning av generatorer*. Föreskrifterna finns tillgängliga på myndighetens webbplats.

Läs mer om förordningen RfG på myndighetens webbplats⁴, där det även finns frågor och svar, FAQ.

1.2 Så här bedriver Ei tillsyn

En av Ei:s huvudsakliga uppgifter är att säkerställa att marknadernas aktörer följer lagar och regler inom energiområdet. Ei:s tillsyn inriktas i första hand på sådana områden där myndigheten uppmärksammat brister i hur regelverket följs och där tillsyn är av stor betydelse för kunderna på energimarknaderna och för att marknaderna ska fungera väl. Dessutom prioriterar Ei tillsyn av nya regler för att säkerställa att de efterlevs. Tillsynen görs på ett sådant sätt att den skapar vägledning för marknadernas aktörer. Mer om hur Ei bedriver tillsyn finns att läsa på myndighetens webbplats⁵, samt i Ei:s tillsynspolicy⁶.

Varje år genomför Ei planlagd tillsyn inom regelområden som är väsentliga för marknadens funktion. Ei bedriver även indikationsstyrd (händelsestyrd) tillsyn som sker utifrån anmälan, klagomål eller myndighetens egen granskning och marknadsövervakning.

Ei:s har som tillsynsmyndighet rätt att begära in de uppgifter, handlingar eller annat som behövs för tillsynen. Det gäller både i enskilda tillsynsärenden och i den planlagda tillsynen.

1.3 Pågående tillsynsinsatser inom nätkoder

Kommissionens förordning (EU) 2017/2196 av den 24 november 2017 om fastställande av nätföreskrifter för nödsituationer och återuppbyggnad avseende elektricitet (ER) syftar till att säkerställa att omfattande störningar och sammanbrott i elsystemet undviks, samt till att möjliggöra en effektiv och snabb återuppbyggnad av elsystemet i händelse av en stor störning. Från ER ska varje systemansvarig myndighet lägga fram förslag till provningsplan, förslaget ska också godkännas av tillsynsmyndigheterna. Provningsplanen ska identifiera den

⁴ <https://www.ei.se/bransch/eu-direktiv-och-forordningar/kommissionsforordningar-natkoder/natanslutning-av-generatorer-rfg>

⁵ <https://www.ei.se/bransch/tillsyn>

⁶ <https://www.ei.se/download/18.270a9ac717c119e15034b60/1674656473373/Energimarknadsinspektionens-tillsynspolicy.pdf>

utrustning och de resurser som är relevanta för systemskyddsplanen och återuppbyggnadsplanen och som måste provas. Svenska kraftnät inkom inte med förslag till provningsplan i tid och Ei har därför öppnat en tillsyn inom detta område. Tillsyn av provningsplanen är ingen återkommande tillsyn, utan indikationsstyrd då Svenska kraftnät inte levt upp till kraven enligt ER.

Kommissionens förordning (EU) 2017/1485 om fastställande av riktlinjer för driften av elöverföringssystem (SO) syftar till att fastställa gemensamma krav och metoder för driftsäkerhet, säkerställa förutsättningarna för bibehållen driftsäkerhet i hela unionen, främja gränsöverskridande samordning av systemdrift och driftplanering, samt säkerställa transparent och tillförlitlig information om driften. Ei har öppnat tillsyn gentemot Svenska kraftnät gällande efterlevnaden av SO när det gäller datautbyte och individuella nätmodeller. Tillsynen är indikationsstyrd och kopplad till Svenska kraftnäts rapport gällande implementering av EU-regelverk på Svenska kraftnät (Svk 2021/4974). I den rapporten har Svenska kraftnät uppgett att de är försenade med att implementera EU-reglerna i bland annat SO.

1.4 Tidigare tillsyn inom RfG

Planeringen av tillsyn av regelverket RfG påbörjades 2020, då det beslutades att göra en förstudie som ett första steg. Förstudien om hur reglerna i RfG uppfylls av nätföretagen genomförde Ei under 2021. Syftet var att anpassa metoden för tillsynen och ta fram principer för urval för tillsynen, men också att snabbare kunna inleda mer tillsyn. Under februari 2021 öppnade Ei därför tillsyn mot fyra systemansvariga nätföretag⁷.

I tillsynen frågades Svenska kraftnät om deras publicering av kraven för överensstämmelseprovning enligt reglerna i RfG (artikel 41.3). Efter granskning förelades Svenska kraftnät att offentliggöra förteckningen över information och dokument som ska tillhandahållas enligt RfG.

Ei öppnade även tillsyn mot tre systemansvariga för distributionssystem. Tillsynen fokuserade på avtalsvillkor vid anslutning av kraftproduktionsmoduler av typ A, B, C och D. Granskningen av svaren från de tre nätföretagen visade att det fortfarande fanns frågor vad gäller reglerna för anslutning enligt RfG. Ei publicerade information i samband med tillsynen i en nyhet⁸.

⁷ Läs mer i Ei:s nyhet om tillsynen: <https://www.ei.se/om-oss/nyheter/2021/2021-02-22-ei-granskar-att-elnsatsforetag-foljer-eu-lagstiftning-om-anslutning-av-generatorer>

⁸ <https://www.ei.se/om-oss/nyheter/2021/2021-09-22-eis-tillsyn-av-rfg-fortsatter---information-till-elnsatsforetag>

En slutsats av tillsynen som genomfördes 2021 var att det fanns ett behov att fortsätta med liknande tillsyn under kommande år.

1.5 Vad vi har granskat i denna tillsyn

Under hösten 2022 inledde Ei två tillsynsinsatser för att säkerställa att nätföretagen följer reglerna i RfG. Tillsyn öppnades om avtal vid anslutning av kraftproduktionsmoduler, samt om kraven att offentliggöra information och dokument inom ramen för överensstämmelseprovning. Granskningen fortlöpte under 2023.

Tillsyn om avtal

Av RfG framgår att ett nätföretag ska neka att ansluta en kraftproduktionsmodul som inte uppfyller kraven som fastställs i RfG och som inte omfattas av ett undantag som beviljats av tillsynsmyndigheten.

Ei ska enligt RfG säkerställa att avtal för nätanslutning av nya kraftproduktionsmoduler anpassas så att de överensstämmer med kraven i RfG. Ei ska även säkerställa att nationella avtal mellan systemansvariga och ägare av nya och befintliga kraftproduktionsanläggningar som omfattas av RfG och som rör krav för nätanslutning av kraftproduktionsanläggningar återspeglar de krav som fastställs i RfG. I tidigare tillsyn har Ei fått indikationer på att det kan finnas skillnader i hur nätföretagen hanterar kraven i RfG och att det kan finnas brister i hanteringen. Ei har därför beslutat att granska hur fem nätföretag lever upp till reglerna i RfG.

Inom ramen för tillsynen gällande anslutningsavtal begärde Ei in uppgifter från nätföretagen om antalet kraftproduktionsmoduler nätföretaget anslutit till sitt elnät under perioden den 1 november 2021 till den 30 september 2022 av respektive typ A-D. Nätföretagen ska också inkomma med kopia på det anslutningsavtal som används vid dessa anslutningar.

Tillsyn om överensstämmelseprovning

Av RfG framgår också att nätföretag ska offentliggöra en förteckning över vilken information ägaren av en kraftproduktionsanläggning ska lämna in och vilka dokument som ägaren ska tillhandahålla, samt de krav som ska uppfyllas av ägaren av kraftproduktionsanläggningen inom ramen för överensstämmelseförfarandet. Nätföretaget ska även offentliggöra ansvarsfördelningen mellan ägaren av kraftproduktionsanläggningen och nätföretaget när det gäller överensstämmelseprovning, simulering och övervakning.

Mot bakgrund av att Ei har fått frågor om överensstämmelseprovning och signaler om att det kan finnas brister i hanteringen av hur nätföretag tillämpar reglerna i RfG vid anslutning av kraftproduktionsmoduler, har Ei beslutat att granska huruvida fem nätföretag publicerar uppgifter om överensstämmelseprovning. I tillsynen begärde Ei in uppgifter från nätföretagen som visar att de offentliggjort uppgifter enligt reglerna i RfG. Om uppgifterna inte var offentliggjorda skulle nätföretaget redogöra för vilka åtgärder de avser vidta för att offentliggöra förteckningen, när åtgärderna ska genomföras och när förteckningen ska offentliggöras.

Tillämpliga regler

Nedan är reglerna Ei har använt sig av i tillsynen.

Kommissionens förordning (EU) 2016/631 av den 14 april 2016 om fastställande av nätföreskrifter med krav för nätanslutning av generatorer, RfG

En kraftproduktionsmodul är antingen en synkron kraftproduktionsmodul eller en kraftparksmodul. (artikel 2.5)

En kraftproduktionsanläggning är en anläggning som omvandlar primärenergi till elektrisk energi och som består av en eller flera kraftproduktionsmoduler som är anslutna till ett nät vid en eller flera anslutningspunkter. (artikel 2.6)

En synkron kraftproduktionsmodul är en odelbar uppsättning av apparater som kan generera elektrisk energi så att frekvensen av den genererade spänningen, generatorns varvtal och nätspänningens frekvens har ett konstant förhållande och därmed är synkroniserade. (artikel 2.9)

En berörd systemansvarig är den systemansvarige för överförings- eller distributionssystem, till vars system en kraftproduktionsmodul, en förbrukningsanläggning, ett distributionssystem eller ett system för högspänd likström är anslutet eller kommer att anslutas. (artikel 2.13)

Ett anslutningsavtal är "ett avtal mellan å ena sidan den berörda systemansvarige och å andra sidan ägaren av kraftproduktionsanläggningen, ..., som anger den aktuella placeringen och särskilda tekniska krav för kraftproduktionsanläggningen, ...". (artikel 2.14)

Maximal kontinuerlig effekt eller P_{\max} är den maximala kontinuerliga aktiva effekt som en kraftproduktionsmodul kan producera, minus effektförbrukning som endast syftar till att underlätta driften av kraftproduktionsmodulen och som inte matas in i nätet, så som anges i anslutningsavtalet eller överenskommelse mellan den berörda systemansvarige och ägaren av kraftproduktionsanläggningen. (artikel 2.16)

En kraftparksmodul är en eller flera elproduktionsenheter som antingen är asynkront anslutna till nätet eller anslutna via kraftelektronik, och som dessutom har en enda anslutningspunkt till ett överföringssystem, ett distributionssystem (inklusive slutet distributionssystem) eller ett system för högspänd likström. (artikel 2.17)

En berörd systemansvarig är den systemansvarige för överförings- eller distributionssystem, till vars system en kraftproduktionsmodul, en förbrukningsanläggning, ett distributionssystem eller ett system för högspänd likström är anslutet eller kommer att anslutas. (artikel 2.13)

De anslutningskrav som fastställs i denna förordning ska tillämpas på nya kraftproduktionsmoduler som anses vara betydande i enlighet med artikel 5. (artikel 3.1 första stycket)

Tabell 1 Kraftproduktionsmoduler inom någon av följande kategorier ska anses som betydande

Typ av kraftproduktionsmodul	Kraftproduktionsmodulens maximala kontinuerliga effekt	Spänning i anslutningspunkten
Typ A	Lika med eller högre än 0,8 kW	Lägre än 110 kV
Typ B	Lika med eller högre än 1,5 MW	Lägre än 110 kV
Typ C	Lika med eller högre än 10 MW	Lägre än 110 kV
Typ D	Lika med eller högre än 30 MW	Lägre än 110 kV
Typ D	Alla	Lika med eller högre än 110 kV

(artikel 5.2)

Förfarandet för driftsmeddelande för anslutning av varje ny kraftproduktionsmodul av typ A ska bestå av att ett installationsdokument lämnas in. Ägaren av kraftproduktionsanläggningen ska säkerställa att den nödvändiga informationen lämnas i ett installationsdokument som erhållits från den berörda systemansvarige och lämnas in till systemoperatören. Separata installationsdokument ska tillhandahållas för varje kraftproduktionsmodul inom kraftproduktionsanläggningen. (artikel 30.1 första stycket)

Den berörda systemansvarige ska ange innehållet i installationsdokumentet, som ska omfatta åtminstone följande information: a) Den plats där anslutningen upprättas. b) Datum för anslutningen. c) Anläggningens maximala kontinuerliga effekt i kW. d) Typen av primär energikälla. ... h) Kontaktuppgifter för ägaren av kraftproduktionsanläggningen och för installatören, samt deras underskrifter. (artikel 30.2)

Den berörda systemansvarige ska offentliggöra en förteckning över information och dokument som ska tillhandahållas samt de krav som ska uppfyllas av ägaren

av kraftproduktionsanläggningen inom ramen för överensstämmelseförfarandet. Förteckningen ska omfatta minst följande information, dokument och krav:

- a) All dokumentation och alla certifikat som ska tillhandahållas av ägaren av kraftproduktionsanläggningen.
- b) Detaljerade tekniska uppgifter om kraftproduktionsmodulen med betydelse för nätanslutningen.
- c) Krav på modeller för undersökningar av systemets statiska och dynamiska egenskaper.
- d) Tidpunkter för tillhandahållande av systemdata som krävs för att genomföra undersökningarna.
- e) Undersökningar som genomförts av ägaren av kraftproduktionsanläggningen för att visa prestanda i stationärt läge och dynamiska prestanda i enlighet med kraven i kapitlen 5 och 6 i avdelning IV.
- f) Villkor och förfaranden, inklusive tillämpningsområde, för registrering av utrustningscertifikat.
- g) Villkor och förfaranden om ägaren av kraftproduktionsanläggningen ska utnyttja utrustningscertifikat som utfärdats av ett behörigt certifieringsorgan. (artikel 41.3)

Den berörda systemansvarige ska offentliggöra ansvarsfördelningen mellan ägaren av kraftproduktionsanläggningen och den systemansvarige när det gäller överensstämmelseprovning, simulering och övervakning. (artikel 41.4)

Tillsynsmyndigheter ska säkerställa att alla relevanta avtalspunkter och allmänna villkor för nätanslutning av nya kraftproduktionsmoduler anpassas så att de överensstämmer med kraven i denna förordning. (artikel 71.1)

Tillsynsmyndigheter ska säkerställa att nationella avtal mellan systemansvariga och ägare av nya eller befintliga kraftproduktionsanläggningar som omfattas av denna förordning och som rör krav för nätanslutning av kraftproduktionsanläggningar, särskilt i nationella nätföreskrifter, återspeglar de krav som fastställs i denna förordning. (artikel 71.3)

Ellagen (1997:857)

Ei är tillsynsmyndighet enligt EU:s elmarknadsförordning. (12 kap. 1 § tredje stycket)

En tillsynsmyndighet har rätt att på begäran få de upplysningar och ta del av de handlingar som behövs för tillsynen. En begäran får förenas med vite.

Ett beslut enligt första stycket gäller omedelbart. (12 kap. 2 §)

2 Genomförande

I det här kapitlet beskrivs på vilket sätt Ei genomfört tillsynen om hur nätföretagen tillämpar reglerna i RfG.

2.1 Så här genomförde Ei tillsynen

Under 2021 genomförde Ei en första tillsyn inom RfG gällande anslutningsavtal och överensstämmelseprovning där en av slutsatserna var att fortsätta med liknande tillsyn under kommande år. Under hösten 2022 påbörjade Ei en ny tillsynsinsats som pågick under 2023. Inför att Ei inledde tillsynen publicerades en nyhet⁹ på vår webbplats.

Under Ei:s tillsyn för 2022 och 2023 har två områden granskats. Den ena granskningen gällde avtal vid anslutning av kraftproduktionsmoduler, kallade anslutningsavtal. Den andra granskningen gällde offentliggörande av kraven för överensstämmelseprovning. De två granskningarna delades upp i två separata tillsynsinsatser.

I granskningarna öppnades tillsyn för fem nätföretag i respektive tillsynsinsats. I tillsynen om anslutningsavtal valdes nätföretagen ut slumpmässigt för granskning. I tillsynen om överensstämmelseprovning var nätföretagets storlek en faktor i urvalet. Eftersom kraven om överensstämmelseprovning gäller för kraftproduktionsmoduler av typ B, C och D gjordes det ett slumpmässigt urval från de större nätföretagen utifrån antalet anslutna kunder i nätet. Inget nätföretag var föremål för båda granskningarna.

Tillsynen för anslutningsavtal påbörjades i november 2022 medan tillsynen för överensstämmelseprovning påbörjades i januari 2023. Därefter har granskningarna genomförts parallellt under 2023.

Nedan beskrivs hur tillsynen har bedrivits i större detalj.

⁹ <https://ei.se/om-oss/nyheter/2022/2022-11-07-ei-granskar-att-elnatsforetagen-foljer-eu-regelverket-rfg>

2.2 Tillsyn om avtal vid anslutning av kraftproduktionsmoduler

Den 14 november 2022 öppnade Ei tillsyn mot fem nätföretag där ett föreläggande inledningsvis skickades ut med begäran om uppgifter.

Följande nätföretag granskades:

- Ellevio AB
- Höganäs Energi AB
- Kraftringen Nät AB
- Lerum Energi AB
- Telge Nät AB

Inom ramen för tillsynen gällande anslutningsavtal begärde Ei uppgifter från nätföretagen om antalet kraftproduktionsmoduler nätföretaget anslutit till sitt elnät under perioden den 1 november 2021 till den 30 september 2022 av respektive typ A-D. De skulle även ge exempel för en kraftproduktionsmodul som har anslutits till elnätet under perioden där namn på anläggningen, typ, maximal effekt, spänning i anslutningen, produktionstyp och datum för anslutning framgår, samt att inkomma med kopia på det anslutningsavtal som nätföretaget använde vid denna anslutning.

I granskningen var det ett nätföretag som inkom med ett anslutningsavtal som efter mindre kompletteringar gjorde att nätföretaget kunde avskrivas från tillsynen.

Fyra nätföretag saknade de anslutningsavtal som efterfrågades i samband med tillsynen. Den 5 maj 2023 förelades de fyra nätföretagen som saknade avtal att inkomma med ett anslutningsavtal som innehåller datum för anslutning, P_{max} , den aktuella placeringen, särskilda tekniska krav, parternas signaturer och där eventuella bilagor är angivna (ALP, intyg, etc).

Den 27 september 2023 var alla nätföretag avskrivna från tillsynen efter att de inkommit med kompletterande anslutningsavtal.

2.3 Tillsyn om offentliggörandet av kraven för överensstämmelseprovning

Den 31 januari 2022 öppnade Ei tillsyn mot fem nätföretag där ett föreläggande inledningsvis skickades ut med begäran om att inkomma med uppgifter som visar att nätföretagen uppfyller kraven på att offentliggöra information och dokument inom ramen för överensstämmelseprovning.

Följande nätföretag granskades:

- E.ON Energidistribution AB
- Göteborg Energi Nät AB
- Mälarenergi Elnät AB
- Vattenfall Eldistribution AB
- Öresundskraft AB

I tillsynen begärde Ei uppgifter från nätföretagen som visar att de offentliggjort förteckningen över information och dokument som ska tillhandahållas inom ramen för överensstämelseförfarandet, samt ansvarsfördelningen mellan ägaren av kraftproduktionsanläggningen och nätföretaget, enligt reglerna i RfG. Om uppgifterna inte var offentliggjorda skulle nätföretaget redogöra för vilka åtgärder de avser vidta för att offentliggöra förteckningen, när åtgärderna ska genomföras och när förteckningen ska offentliggöras.

I granskningen var det ett nätföretag som inkom med länk som visade att nätföretaget offentliggjort förteckningen över information och dokument som ska tillhandahållas, samt ansvarsfördelningen, inom ramen för överensstämelseförfarandet.

Ett annat nätföretag kunde visa att de offentliggjort delar av den förteckningen som ska tillhandahållas enligt RfG. Den 22 maj förelades nätföretaget att offentliggöra resterande delar av förteckningen.

I granskningen framkom det att tre nätföretag inte kunde visa på att de har offentliggjort förteckningen eller ansvarsfördelningen. Den 22 maj förelades de tre nätföretagen att offentliggöra detta senast den 31 december 2023. Nätföretagen skulle även inkomma med en tidplan där det framgår att offentliggörandet publiceras senast 31 december, samt redogöra för status i arbetet som ska skickas till Ei den 1 september 2023 och den 1 november 2023.

3 Resultat och slutsatser

I det här kapitlet beskriver Ei resultatet och slutsatserna av tillsynen.

3.1 Resultat

Tillsynen visade att det finns brister i hur nätföretagen följer reglerna i RfG i de två områdena som granskades. Det visade sig även att det fortfarande finns osäkerheter bland nätföretagen kring reglerna, speciellt gällande de

anslutningsavtal som ska finnas mellan ägare av kraftproduktionsanläggningen och nätföretaget.

Anslutningsavtal

Ei:s tillsyn av anslutningsavtal har bland annat visat att flera nätföretag inte inkommit med det anslutningsavtal som efterfrågas för anslutning av kraftproduktionsmoduler av typ A. I stället har de inkommit med den ALP-blankett¹⁰ som tillämpas inom branschen vid anmälan för anslutning av produktion till lågspänningsnätet, eller den föranmälan som elinstallatörer ska skicka in till ett nätföretag innan arbetet med elanslutningen påbörjas. Ibland inkommer färdiganmälan som visar att anslutningen är klar för att anslutas eller en kombination av alla ovanstående. Anslutningsavtal har i flera fall saknats då nätföretagen i stället tillämpat flera dokument som nämnts ovan, vilket är otydligt och kan skapa förvirring för den som vill ansluta sig till elnätet. Det ska finnas ett anslutningsavtal mellan nätföretaget och ägaren till kraftproduktionsmodulen, det är ett krav enligt RfG. Den som vill ansluta sig till elnätet ska kunna se relevanta uppgifter i avtalet. Många gånger har även datum för anslutningen och uppgifter om maximal kontinuerlig effekt saknats i avtalet, vilka är ett krav enligt RfG.

Överensstämmelseprovning

Ei:s tillsyn av offentliggörandet av kraven för överensstämmelseprovning visade att flera nätföretag inte har publicerat detta. Ett nätföretag nämnde att de berörda kraftproduktionsägare som har beställt elanslutning till elnätet har fått förteckning över dokument samt krav som ska vara uppfyllda via e-post. De svarade att ett processarbete påbörjas för att publicera förteckningen på nätföretagets webbplats.

Två nätföretag svarade att ett branschgemensamt arbete har startats för att ta fram en förteckning som uppfyller artikel 41.3 och 41.4 i RfG. Kraven i RfG innebär dels en förteckning över information och dokument som ska tillhandahållas samt de krav som ska uppfyllas av ägaren av kraftproduktionsanläggningen inom ramen för överensstämmelseförfarandet, dels att ansvarsfördelningen mellan ägaren av kraftproduktionsanläggningen och den systemansvarige när det gäller överensstämmelseprovning, simulering och övervakning offentliggörs. Det branschgemensamma arbetet handlar om att ta fram en anslutningsguide som beskriver anslutningsprocessen. Guiden syftar till att vara vägledande för nätföretagen att sammanställa förteckningen och ansvarsfördelningen för att uppfylla artikel 41.3 och 41.4 i RfG.

¹⁰ <https://www.energiforetagen.se/forlag/elnat/alp-blankett/>

3.2 Slutsatser

Tillsyn över RfG är viktigt i och med att omställningen till högre andel intermittent producerad el riskerar att skapa driftsäkerhetsproblem. RfG säkerställer att nyanslutna och ombyggda anläggningar bidrar till att stabilisera elnäten. Säker systemdrift underlättas om det finns ett nära samarbete mellan ägare av kraftproduktionsanläggningar och nätföretagen. Anslutningsavtal är en förutsättning för att ägare av en kraftproduktionsanläggning och nätföretagen är överens om anslutningen som upprättas, uppgifter om anläggningen och de tekniska kraven som ska finnas enligt RfG.

Det är nätföretaget som ska bedöma en ansluten kraftproduktionsmoduls överensstämmelse med kraven i RfG under kraftproduktionsanläggningens hela livstid. Det är även nätföretagets ansvar att offentliggöra en förteckning över information och dokument som ska tillhandahållas inom ramen för överensstämmelseförfarandet, samt offentliggöra ansvarsfördelningen mellan ägaren av kraftproduktionsanläggningen och nätföretaget när det gäller överensstämmelseprovning, simulering och övervakning. Den granskning Ei har genomfört på det här området visar dock att en del nätföretag inte uppfyller kraven med att publicera detta. Det har däremot framkommit av svaren att ett branschgemensamt arbete har startat för att ta fram en anslutningsguide. Det är bra att branschen hjälps åt för att tillsammans ta fram en guide som kan vara vägledande för nätföretagen i framtagande av förteckningen som uppfyller artikel 41.3 och 41.4 i RfG. På så sätt kan fler nätföretag uppfylla dessa krav i RfG.

I syfte att öka kännedomen om reglerna och för att upplysa nätföretagen om kraven i RfG genomför Ei den här tillsynen samt delar resultatet av tillsynen i den här promemorian och i en nyhet på Ei:s webbplats.

Nätföretagen som har ingått i tillsynen har vidtagit åtgärder för att komma till rätta med bristerna som upptäcktes i Ei:s granskning. I och med att det har framkommit i tillsynen att det finns en del brister i efterlevnaden av RfG har Ei för avsikt att fortsätta med liknande tillsyn under kommande år för att granska fler nätföretag.

